Demokrati i Egypten: när stabilitet väger tyngre än folkets vilja

TL;DR:
– Mursi, Egyptens första demokratiskt valda president, störtades av generalen el-Sisi, tidigare en av Mubaraks närmaste män.
– Västerländska ledare, inklusive Barack Obama, valde att ignorera demokratins fall för att prioritera stabilitet och strategiska intressen.
– Trots folkets val dog Mursi i fängelse, vilket belyser dubbelmoralen i västerländska demokratiska principer.

Egypten 2013. En elektrisk sommar svepte över Kairos torg, fyllda av rop på frihet, rättvisa och en ny framtid. För första gången på decennier hade Egypten en president som valts av folket – Mohamed Mursi, en enkel man med rötterna djupt förankrade i tron. Hans personliga historia fascinerar: han var en man som inte bara läst Koranen utan hade memorerat den i dess helhet, vilket inom den muslimska traditionen ses som ett tecken på djupt andlig överlåtelse och lärdom. Här fanns en ledare som, om man skulle följa västerländsk logik, var perfekt för en demokratisk nation – *vald av folket, för folket.*

Men här vrider historien snabbt.

Som ett åskväder över öknen kom militären, och Mursis presidenttid var över nästan lika snabbt som den börjat. General Abdel Fattah el-Sisi, som

tidigare tjänat som general under den långvariga diktatorn Hosni Mubarak, tog makten i ett militärt ingripande. **Västvärlden höjde på ögonbrynen… men inget mer.** Vad hände med alla de västerländska fördömandena av statskupper och diktaturer? Hur kunde man låta Egyptens första fria val bli en parentes i historien, utan att ens försöka försvara folkets val? Det kanske fanns viktigare saker att tänka på – stabilitet och strategiska allianser i Mellanöstern, till exempel.

Här ser vi en märklig motsättning. **Samma krafter som på andra håll i världen predikar demokrati och folkstyre valde tystnad.** Varför? Svaret är lika gammalt som världspolitikens skuggsidor: stabilitet och strategiska intressen vägde tyngre än demokratiska ideal. Mursi, som representerade ett islamistiskt parti, skrämde många i Väst. *Vad om folket skulle välja fel ledare, en ledare som inte gynnade Väst?* Islamisten, som hade Koranens verser på läpparna och folkets stöd bakom sig, passade inte in i den önskade bilden av Egypten som en strategisk allierad.

Som Karin Boye skriver i sin novell *Bebådelse*, kunde man känna en kall likgiltighet gentemot idealen, en likgiltighet som sipprar fram när högre moraliska principer sviks i takt med världens skarpa realiteter:

> ”Nu var det krig igen ute i Europa… han kände ett nästan fysiskt obehag… Ofta mötte han människor som han måste kalla fiender, inte till honom personligen, men till allt det han tjänade och representerade – och allt mer och mer blev de honom likgiltiga.”
> (Karin Boye, *Bebådelse*, 1941, s. 1-2)

Demokrati i Egypten blev alltså villkorad. **Folket fick välja, men bara så länge valet passade i den större maktens spel.** När Mursi störtades av militären, var det ingen som höjde sina röster för att försvara den demokrati som så varmt förkunnats i andra delar av världen. Under Barack Obamas presidentskap i USA, den president som lovat att stå upp för demokratiska värderingar, fick Mursi tyst och stilla sitta kvar i fängelse, där han senare dog under mystiska omständigheter. En president vald av folket, begravd i en isolerad cell. Ett tragiskt men *tyvärr nödvändigt* offer för stabilitetens skull.

När vi ser på vad som följde efter Mursis avsättning, ser vi en ny epok av förtryck under el-Sisi. Hundratals fängslades, oppositionen kvävdes, och rädslan återvände. Men stabiliteten? Den behölls. **Väst kunde andas ut,**

strategiska allianser förblev intakta, och oljan flödade som tidigare.

Denna berättelse om Egypten visar oss hur demokrati är en formbar princip, ibland firad som det högsta idealet, ibland begraven under pragmatismens tunga hand. Vem kommer att försvara demokratin när den inte passar? Den egyptiska kuppen 2013 är en påminnelse om att maktens spel alltid har sina regler, och *folkets vilja, även om den är stark och tydlig, inte alltid får vara med på planen.*